

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede 6284 sayılı Yasa ve Uygulama

Av. Nazan Moroğlu
Yeditepe Ü. Hukuk F. Öğr. Görevlisi
TÜKD Genel Başkanı

Kadına Yönelik Şiddet İnsan Hakları İhlalidir

- Kadının temel insan haklarının ve özgürlüklerinin ihlalidir.
- Kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkisinden kaynaklanan **toplumsal bir sorun** ve bir **halk sağlığı** problemidir.
- Kadını fiziksel, ruhsal, sosyal, ekonomik ve cinsel açıdan olumsuz etkiler, **üreme sağlığına** ciddi biçimde zarar verir.
- Kadınların hem ailede hem toplumsal yaşamın her alanında **karar alma süreçlerinde yeterli sayıda yer alamaması**, **ekonomik durumlarının yetersiz olması**, kadınları şiddete karşı zayıf ve korumasız konuma düşürmektedir. Kadının ekonomik güçsüzlüğü şiddete katlanmaya yol açıyor.

Kadına Yönelik Şiddet

- Baskı altında tutulmaya, sindirilmeye, korkutulmaya yönelik her türlü **fiziksel, ruhsal, cinsel, sosyal ve ekonomik şiddet aile içinde en çok kadınları mağdur etmektedir.**
- **Aile içi şiddet:** dayak, hakaret, cinsel istismar, evlilik içi tecavüz.. vb..
- **Toplum tarafından** uygulanan şiddet: işyerinde, eğitim kurumlarında, sokakta, cinsel taciz, sindirme, kadın ticareti, fahişeliğe zorlama vb.
- **Devlet** kaynaklı/ devletin işlediği ya da göz yumduğu şiddet: işkence, göz altında ve silahlı çatışmalarda tecavüz vb.

Şiddetle Mücadelede Türk Hukukunda Düzenlemeler

- **Anayasa**
- **Türk Medeni Kanunu**
- **Türk Ceza Kanun**
- **İş Kanunu**
- **Türk Borçlar Kanunu**
- 4320 sayılı Kanun (mülga)
- **6284 sayılı Kanun**

6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

Kanun Amacı (md.1)

- **şiddete uğrayanları,**
- **şiddete uğrama tehlikesi
bulunanları,**
- **ve tek taraflı ısrarlı takip
mağdurlarını
korumak ve şiddeti önlemek**

6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

Kanun Kapsamı (md.1)

- **Kadınlar,**
- **Çocuklar,**
- **ve aile bireyleri.**

6284 sayılı Kanun

Koruyucu tedbirleri verecek makam

- **Aile mahkemesi hakimi,**
- **Mülki amir,**
- **Kolluk amiri** (gecikmesinde sakınca bulunan hallerde).

6284 sayılı Kanun

Mülki Amir tarafından verilecek

Koruyucu Tedbirler (md.3)

Korunan kişiye

- **barınma yeri sağlanması**
- **geçici maddi yardım yapılması**
- **Psikolojik, meslekî, hukukî danışmanlık hizmeti verilmesi**
- **geçici koruma altına alınması**
- **kreş imkânının sağlanması.**

6284 sayılı Kanun

Kolluk tarafından verilecek

Koruyucu Tedbirler (md.3/2)

- **barınma ve geçici koruma altına alınma** tedbirleri,
- **Kolluk amiri** evrakı en geç **kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde** mülkî amirin onayına sunar. **Mülkî amir** tarafından **kırksekiz saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.**

6284 sayılı Kanun

Hakim tarafından verilecek

Koruyucu Tedbirler (md.4)

- **İşyerinin değiştirilmesi**
- Kişinin evli olması hâlinde **müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi,**
- **Korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması,**
- **Hayatî tehlikenin bulunması** halinde **ilgilinin rızasıyla** Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre **kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi.**

6284 sayılı Kanun

Hakiminin şiddet uygulayanlara yönelik vereceği

Önleyici Tedbir kararları (md.5)

- Şiddet uygulayanın **korunan kişiye** tehdit, hakaret içeren **söz ve davranışlarda bulunmaması.**
- **Müşterek konuttan derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.**

6284 sayılı Kanun

Hakiminin şiddet uygulayanlara vereceği Önleyici Tedbir Kararları (md.5)

- **Korunan kişilere**, konuta, okula ve işyerine **yaklaşmaması**.
- Çocuklarla **kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması**.
- kişinin, şiddete uğramamış olsa bile **yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması**.
- Korunan kişinin şahsi **eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi**.

6284 sayılı Kanun

Hakiminin şiddet uygulayanlara vereceği Önleyici Tedbirler (md.5)

- Bir **sağlık kuruluşuna** muayene veya tedavi için **başvurması ve tedavisinin sağlanması**.
- Şiddet uygulayan, aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise hâkim, korunan talep edilmese dahi **tedbir nafakasına** hükmedebilir.

6284 sayılı Kanun

Kolluk Amirlerinin alabileceği Önleyici Tedbirler (md.5)

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde

- Şiddet mağduruna yönelik tehdit, hakaret gibi **söz ve davranışlarda bulunmaması,**
- **Konuttan derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsisi,**
- **Korunan kişilere,** konuta, okula ve işyerine **yaklaşmaması,**
- Kişinin, şiddete uğramamış olsa bile **yakınlarına, tanıklarına ve çocuklarına yaklaşmamasına ilişkin** tedbirler,
- Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden **ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar.** Hâkim tarafından **24 saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.**

İhbar (md.7)

Şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı hâlinde **herkes** bu durumu **resmi makam veya mercilere ihbar edebilir.**

İhbarı alan kamu görevlileri bu Kanun kapsamındaki görevlerini gecikmeksizin yerine getirmek ve uygulanması gereken diğer tedbirlere ilişkin olarak yetkilileri haberdar etmekle yükümlüdür.

Kolluk görevleri (md.11)

- Bu Kanunda belirtilen hizmetler, **çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış,**
- **ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş olan yeteri kadar personel tarafından** yerine getirilir.

Şiddetin Önlemesi

Şiddet Mağdurunun Korunması

- **Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması – ŞÖNİM (md.14)**

Kuruluşları tamamlanıncaya kadar merkezlerin görevlerinin Bakanlığın hangi birimlerince yürütüleceği Bakanlık tarafından belirlenmesi,

- **Destek hizmetleri, (md.15)**
- **Kurumlararası koordinasyon ve eğitim, (md. 16)**

Tedbir Kararları (md.8)

- **En çabuk ve en kolay ulaşılabilecek yer hâkiminden, mülkî amirden ya da kolluk biriminden** talep edilebilir.
- **İlk defasında en çok altı ay için verilebilir**
- Koruyucu tedbir kararı verilebilmesi için, **şiddetin uygulandığı hususunda delil veya belge aranmaz**
- **Önleyici tedbir kararı, geciktirilmeksizin verilir.**
- Tedbir kararına aykırılık hâlinde şiddet uygulayan hakkında **zorlama hapsinin uygulanacağı** ihtar yapılır.

Şiddetin Önlenmesinde

- **Kısa Vadede** koruyucu önlemler:
yasayı uygulayacak olan kamu kurumu,
yargı ve diğer ilgililere yönelik
eğitim seminerleri düzenlenmesi,
yasanın amaca uygun uygulanması.
- **Uzun Vadede** önleyici önlemler:
anaokulundan başlatmak üzere,
ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına
toplumsal cinsiyet eşitliği dersi konulması.

6284 sayılı Kanun kapsamında

MÜLKÎ AMİR tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

MADDE 3- (1) Bu Kanun kapsamında korunan kişilerle ilgili olarak aşağıdaki tedbirlerden birine, bir kaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere mülkî amir tarafından karar verilebilir:

a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun **barınma yeri sağlanması**.

b) Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar saklı kalmak üzere, **geçici maddi yardım yapılması**.

c) **Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi**.

ç) Hayatî tehlikesinin bulunması hâlinde, ilgilinin talebi üzerine veya resen **geçici koruma altına alınması**.

d) Gerekli olması hâlinde, **korunan kişinin çocukları varsa çalışma yaşamına katılımını desteklemek üzere dört ay, kişinin çalışması hâlinde ise iki aylık süre ile sınırlı olmak kaydıyla, on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek kaydıyla Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak suretiyle kreş imkânının sağlanması**.

(2) **Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde** birinci fıkranın (a) ve (ç) bentlerinde yer alan **barınma ve geçici koruma altına alınmasına ilişkin** tedbirler, **ilgili kolluk amirlerince de alınabilir**. Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde mülkî amirin onayına sunar. Mülkî amir tarafından kırksekiz saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.

YÖNETMELİK: Barınma yeri sağlanması tedbiri

MADDE 7- (1) hakkında barınma yeri sağlanmasına karar verilen kişilerin, Bakanlığa ait veya Bakanlığın gözetim ve denetimi altında bulunan yerlere yerleştirilmesine, barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hâllerde ise **mülkî amirin, acele hâllerde kolluğun** veya Bakanlığın talebi üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde **geçici olarak barındırılmasına ilişkin tedbir kararıdır**.

(2) Korunan kişinin, ŞÖNİM tarafından Bakanlığa bağlı veya Bakanlığın denetimi altında bulunan barınma yerlerine güvenli nakli sağlanıncaya kadar, **bedeli ödenerek ve geçici barınmanın sağlandığı yer kolluğu tarafından kişinin güvenliği sağlanarak sosyal tesis, yurt ve benzeri yerlerde geçici olarak barındırılır. Barınma ve iâşe giderleri, ŞÖNİM tarafından ödenir. Korunan kişinin yerleştirildiği yere ilişkin bilgi ŞÖNİM'e bildirilir. ŞÖNİM kişinin talebini de dikkate alarak uygun ilk kabul birimi veya konukevi hizmeti verilecek yeri belirler ve korunan kişinin buraya yerleştirilmesini sağlar.**

(3) Korunan kişi ve beraberindeki çocukların hayati tehlikesinin bulunması halinde konukevi, ilk kabul birimi veya diğer tesislere güvenli bir şekilde yerleştirilmesine **kolluk tarafından refakat edilir**.

ŞÖNİM tarafından il içi ve il dışı nakillerde ulaşım için araç tahsis edilir ve ulaşım giderleri ile korunan kişinin zorunlu giderleri karşılanır.

(4) **Barınma yeri sağlanması tedbirinin kolluk amirince uygulandığı veya korunan kişinin kollukta bulunduğu hallerde, kolluk tarafından kişi ŞÖNİM'e ivedilikle ulaştırılır.** Bunun mümkün olmaması halinde **barınma ve iâşe giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak üzere kendisine ve beraberindekilere geçici barınma imkânı**, ikinci fıkrada belirtilen şekilde sağlanır.

(4) Mülki amirin veya kolluk amirinin kararı ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait barınma yerlerine getirilen şiddet mağduru, başka herhangi bir karar veya onay aranmaksızın barınma yerine derhal kabul edilir.

(5) Resen hakkında barınma yeri sağlanması tedbirine karar verilen kişinin barınma yerinde kalmak istememesi halinde aydınlatılmış rızası alınarak kalmak istediği yere ŞÖNİM tarafından ulaştırılır. Kişinin hayati tehlikesinin bulunması halinde kolluk refakati talep edilir.

Geçici maddi yardım yapılması tedbiri

MADDE 8- (1) korunan kişi hakkında Kanununun 17 nci maddesi uyarınca alınan tedbir kararıdır.

(2) **Tedbir kararı, ilgiliye tefhim veya tebliğ edilir ve yerine getirilmek üzere ŞÖNİM'e gönderilir.**

(3) Geçici maddi yardım kararı ile on altı yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılır. Korunan kişilere barınma yeri sağlanması hâlinde bu fıkrada belirlenen tutarlar yüzde elli oranında azaltılarak uygulanır.

(4) Geçici maddi yardımlar için yapılan ödemeler, Bakanlık bütçesine, geçici maddi yardımlar için konulan ödenekten karşılanır.

(5) Diğer Kanunlar kapsamında yapılan yardımlar, geçici maddi yardım yapılması tedbirine karar verilmesine engel olmaz. Vergiden muaftır.

HÂKİM tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları

MADDE 4- (1):

a) **İşyerinin değiştirilmesi.**

b) **Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi.**

c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve **korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması.** (İvedilikle tapuya gönderilir)

ç) Korunan kişi bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağının anlaşılması hâlinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi.

YÖNETMELİK :

İşyerinin değiştirilmesi tedbiri

MADDE 13- (1) hâkim tarafından, korunan kişinin tabî olduğu ilgili mevzuat veya iş sözleşmesi hükümlerine göre, **talebinin bulunması halinde veya onayı alınmak suretiyle**

işyerinin bulunduğu il içinde ya da **il dışında değiştirilmesine ilişkin olarak verilen tedbir kararıdır.** (GÜLŞAH Öğretmen)

(2) Karar hâkim tarafından, korunan kişi bakımından en uygun koşullar göz önüne alınarak yerine getirilmek üzere korunan kişinin iş yerine tebliğ edilir.

Kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi tedbiri

MADDE 16- (1) Kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi tedbiri, **hâkim tarafından, korunan kişinin hayati tehlikesinin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması hâlinde, ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayanılarak Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre verilen tedbir kararıdır.**

(2) Karar, İçişleri Bakanlığınca gereği yerine getirilmek üzere hâkim tarafından Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(3) Cumhuriyet başsavcılığınca bu karar İçişleri Bakanlığınca ivedilikle gönderilir. Karar üzerine yapılan işlemin sonucu, İçişleri Bakanlığı tarafından Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

HÂKİM tarafından verilecek önleyici tedbir kararları

MADDE 5- (1) **Şiddet uygulayanlarla ilgili olarak verilebilecek önleyici tedbirler:**

a) **Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması.**

b) **Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi.**

c) **Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması.**

ç) **Çocuklarla ilgili daha önce verilmiş bir kişisel ilişki kurma kararı varsa, kişisel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, kişisel ilişkinin sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması.**

d) **Gerekli görülmesi hâlinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin hâller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması.**

e) **Korunan kişinin şahsi eşyalarına ve ev eşyalarına zarar vermemesi.**

f) **Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi.**

g) **Bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilen silahları kolluğa teslim etmesi.**

ğ) **Silah taşınması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile bu görevi nedeniyle zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi.**

h) **Korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması ya da bu maddelerin etkisinde iken korunan kişilere ve bunların buldukları yerlere yaklaşmaması, bağımlılığının olması hâlinde, hastaneye yatmak dâhil, muayene ve tedavisinin sağlanması.**

ı) **Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması.**

(2) **Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde yer alan tedbirler, ilgili kolluk amirlerince de alınabilir.** Kolluk amiri evrakı en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içinde hâkimin onayına sunar. **Hâkim tarafından yirmidört saat içinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden kalkar.**

(3) Bu Kanunda belirtilen tedbirlerle birlikte hâkim, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yer alan koruyucu ve destekleyici tedbirler ile 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre velayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında karar vermeye yetkilidir.

(4) Şiddet uygulayan, aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan yahut katkıda bulunan kişi ise 4721 sayılı Kanun hükümlerine göre nafakaya hükmedilmemiş olması kaydıyla hâkim, **şiddet mağdurunun yaşam düzeyini göz önünde bulundurarak talep edilmese dahi tedbir nafakasına hükmedebilir.**

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERDE ve
TÜRK HUKUKUNDA
Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi

Nazan Moroğlu, LL.M.

Uluslararası insan hakları sözleşmelerinde kadın erkek eşitliğiyle ilgili kurallar veya başta Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) olmak üzere doğrudan kadın hakları konusundaki uluslararası sözleşmeler, ulusal alanda yasaların eşitliğe uygun geliştirilmesi ve değiştirilmesinde itici güç olmaktadır.

Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Yönelik Hukuki Düzenlemeler

Kadına yönelik şiddet, dünyada ve ülkemizde, kentli – köylü; eğitilmiş – eğitimsiz; varlıklı – yoksul; genç – yaşlı; ev kadını – çalışan kadın farkı olmaksızın kadınların büyük çoğunluğunun yaşadıkları ortak sorundur. Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyete yönelik bir şiddettir ve insan hakları ihlalidir.

Kadına yönelik şiddet, ister kamusal alanda ister özel yaşamda meydana gelsin, kadının fiziksel, ruhsal, sosyal, cinsel ve ekonomik açıdan zarar görmesine, acı çekmesine, onurunun zedelenmesine, kadının özgüvenini yitirmesine ve kadınlara karşı ayrımcılığın sürmesine yol açan bir eylemdir.¹

Kadına yönelik şiddet olaylarına işyerinde, sokakta, okulda, gözetiminde, savaşlarda rastlanmaktadır. Ancak, kadınlar en korunduğu yer diye düşünülen “aile içinde” kendi evinde sevgi, saygı beklediği insan(lar) tarafından daha yaygın bir şekilde şiddete uğramaktadır.²

Kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet sorunu çözümlenmedikçe, kadın erkek eşitliğinin sağlanması, kadınlar açısından süregelen özel ve kamusal alanlar arasındaki uçurumun kapatılması mümkün olmayacaktır. Kadınların karar verici konumlarda yeterli sayıda temsil edilememeleri de, mağdurların korunması ve şiddetin önlenmesi için kalıcı çözümlerin getirilmesini engellemektedir. Günümüzde, kadına yönelik şiddet, aile içi şiddet artık toplumsal sorun olarak ele alınmakta, koruyucu ve önleyici yasalar çıkarılmakta, uluslararası sözleşmeler yapılmaktadır.

¹ Tanım için bkz. 1993 tarihli BM Kadına Yönelik Şiddete Karşı Bildirge, md.1.

² MOROĞLU Nazan; *Kadına Yönelik Şiddet*; Aile Mahkemeleri Yasal Çerçevesi ve Uygulama Sorunları, İstanbul Barosu Dergisi, Özel Sayı 2: Aile Hukuku, 2007, s.91 vd; güncelleştirilmiş şekli TÜBAKKOM, 2009; Türkiye Barolar Birliği yayını.

Bu yazıda, uluslararası hukukta yaşanan gelişmeler ile iç hukukumuzda 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ile başlayan ve 8 Mart 2012 tarihinde kabul edilen 6284 sayılı Kanun ile devam eden hukuki düzenlemeler ele alınacaktır.

I. Uluslararası Hukukta

Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Çalışmaları

Kökleri tarih boyunca ataerkil kültürle yeniden üretilen aile içi egemenlik ilişkisinden kaynaklanan kadına yönelik aile içi şiddetin bir sorun olarak algılanması ve çözüm üretilmeye çalışılması oldukça yakın tarihlerde gündeme gelmiştir.

Bilindiği gibi, genellikle erkekler tarafından kadınlar üzerinde egemenlik kurmaya yönelik bir güç kullanma şekli olan şiddet; hakaret, tehdit, aşağılama, dayak, cinsel taciz, tecavüz, yaralama, öldürme şeklinde görülmektedir. Şiddete uğrayanların, kendine özgüvenini, girişimcilik ruhunu, değerlerini yitirdiği görülmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de aile içi şiddet en çok kadınları ve çocukları mağdur etmektedir. Ancak, kadına yönelik şiddetin günümüzdeki anlamda bir sorun olarak ele alınması, önlenmeye çalışılması, mağduru korunması, failin cezalandırılması çalışmaları dünyada çok yakın zamanlarda gündeme gelebilmiştir. 1990'lerden sonra da uluslararası belgelerde kapsamlı olarak düzenlenmeye başlanmıştır.

İnsan haklarının evrensel bir değer olarak tanınması ve geliştirilmesiyle dünyada olduğu gibi ülkemizde de ailede ve toplumda kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın kaldırılması çalışmaları sürmektedir. Bu çalışmalar kadına yönelik şiddetin önlenmesi mücadelesinin de hareket noktasını oluşturmuştur.

25 Kasım'ların "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü" olarak kabul temelinde trajik bir olay yer alıyor. 25 Kasım 1960 tarihinde Dominik Cumhuriyeti'nde diktatörlüğe karşı mücadele eden üç kız kardeş (Mirabel Kardeşler) tecavüz edilerek öldürülmüş, ancak bu bir trafik kazası gibi gösterilmiştir. Bunun üzerine 1981 yılında Latin Amerikalı ve Karayipler'den kadın grupları 25 Kasımı "Kadına Yönelik Şiddete Hayır Günü" ilan etmişlerdir. Mirabel kardeşlerin ölümü kadına yönelik şiddetin ne ilk örneği ne de sonuncusu olmuştur. Yüzyıllardır kadına uygulanan fiziksel, psikolojik, cinsel, sosyal, ekonomik şiddet tüm acımasızlığıyla devam ediyor.

Kadına yönelik şiddet tarih boyunca var olduğu halde şiddet olarak algılanmamıştı. İnsan haklarından kadınların eşit olarak yararlanması ve yasalarda, yaşamda var olan ayrımcılıkların kaldırılması amacıyla **1979 yılında kabul edilen (CEDAW) Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinde yaşamın her alandaki kadın sorunu ele alındığı halde, "kadına yönelik şiddet" konusunda açık bir düzenlemeye yer verilmemişti.**³ O tarihlerde şiddet henüz bir sorun olarak ele

³ Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, TC Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Md.lüğü yayını, Ankara,2001, s.16, 40; Türkiye'de Kadının Durumu; TC Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Md.lüğü yayını, Ankara 1998, s.65-71; Kadına Yönelik Cinsel Şiddete Karşılaştırmalı Hukukun Yaklaşımı, İstanbul Barosu yayını, 2002, s.8 vd.; Moroğlu Nazan, Kadınların İnsan hakları Bildirisi ve Ek İhtiyari Protokol, 2. Bası, i.Ü. yayını No. 4207, Beta, 2003.

alınmamış, dile getirilmemişti. Oysa, aile içi şiddet olayları yaşanmaktaydı ve özellikle kadınların insan haklarını kullanmasının önünde önemli bir engel olarak devam etmekteydi. Ancak, kadına yönelik aile içi şiddet konusunda henüz farkındalık oluşmadığından Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesinde, kadına yönelik aile içi şiddet konusu düzenlenmemiştir.

1980 yılında Kopenhag'da toplanan 2. Dünya Kadın Konferansı sonuç bildirgesinde “aile içi şiddet” konusuna yer verilmiştir. BM Ekonomik ve Sosyal Konseyin 1984 tarihli aile içi şiddete ilişkin kararında “sorunun niteliği ve nedenleri hakkında bilgilerin genellikle gizlendiği, bu bilgilere ulaşılamadığı, bu nedenle de mağdura yardım edilebilmesi, şiddetin tekrarının önlenmesi için bu bilgilerin açığa çıkarılması, kamuoyunda farkındalık, duyarlılık yaratılması zorunludur” denilmiştir.⁴

Bu açıdan BM Kadının Statüsü Komitesinin Ocak 1992 tarihli 11. Oturumunda alınan **19 sayılı Genel Tavsiye Kararı** önem taşımaktadır, kararda: “..Cinsiyete dayalı şiddet, kadının, kadın erkek eşitliğine dayanan haklarını ve özgürlüğünü zedeleyen bir ayırım biçimidir. Üye devletlere, aile içi şiddete ve her türlü cinsel istismara, tacize, tecavüze karşı tüm kadınları koruyacak, onların onuruna saygı gösterecek yasaları çıkarmaya; taraf devletlerin, kadınlara karşı şiddetin sürdürülmesine neden olan davranışların, örf ve adetlerin ve uygulamaların niteliği ve yaygınlığı ile bunların sonucu olan şiddet türlerini Komiteye verdikleri “Ülke Raporlarında” belirtmeyi tavsiye eder” denilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin kabul edilen ilk belge **20 Aralık 1993** tarihli “**Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Bildirge**”dir.⁵ BM Ekonomik ve Sosyal Konseyin 30 Mayıs 1991 tarih ve 18 sayılı kararıyla, kadınlara karşı şiddet sorununu özel olarak ele almak üzere bir uluslararası belge hazırlanması önerilmiştir. Ayrıca, 1992 yılında Cenevre’de toplanan BM İnsan Hakları Komitesi kadına yönelik şiddet konusunu BM Genel Kurulu gündemine taşıyabilmek üzere üye ülkeleri “*Kadın Haklarını Çiğnemek İnsan Haklarını Çiğnemektir*”; “**Kadına Yönelik Şiddet Bir İnsan Hakları İhlalidir**” başlığı altında açılan imza kampanyasına destek vermeye çağırmıştır. Dünyanın her yerinde kadınlara karşı uygulanan şiddet konusunda *acilen* önlem alınması talebiyle açılan bu imza kampanyası için Türkiye’de 30.000’den fazla imza toplanmıştır. İ.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezinin koordinasyonunda kadın kuruluşlarıyla işbirliği içinde yürütülen imza kampanyasında Türkiye, dünyada en çok imzayı toplayan ülke olmuştur.⁶

Birleşmiş Milletlerin 20 Aralık 1993 tarihli Genel Kurul gündemine alınan “Kadınlara Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Bildirge” oylamaya başvurulmaksızın kabul edilmiştir. Bildirgede; *şiddetin önlenmesi, failin cezalandırılması ve şiddete uğrayanın korunması* konusunda Devletlere düşen sorumluluklar ve görevler ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

⁴ <http://www.un.org/ecosoc/docs/dec2001.asp>

⁵ MOROĞLU Nazan, Uluslararası Belgelerde Kadın Erkek Eşitliği, İstanbul Barosu yayını, 2005, s.148 vd.

⁶ Kadınlarımızla Birlikte On Yıl, İ.Ü. Kadın Araştırmaları Merkezi Etkinlikleri; yay. haz.: Nazan Moroğlu, İstanbul, 1999, s.46-47. Türkiye’de çok sayıda imza toplanmasının temelinde 1987 yılında “Dayağa Karşı Kadın Dayanışması” adı altında yapılan eylemlerin; 1989 yılında yapılan “Mor İğne Kampanyası” ile şiddet konusunda farkındalık yaratılmış olmasının ve aile içindeki şiddetle mücadeleyi yaygınlaştırmak amacıyla 1990 yılında Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfının kurulmasının rolü olmuştur; <http://www.morcati.org.tr/tr/sayfa/11/Oyukumuz.html>

Devletlerin iç hukuklarında düzenleme yapılması ve uygulamaya geçirilmesi, bu konuda STK'larla işbirliği yapılması" öngörülmüştür. Ayrıca, şiddete uğrayanların güvenliği ve fiziksel ve psikolojik tedavisi için Hükümet bütçesinde yeterli ödenek ayrılması da önemle vurgulanmıştır.

1993 tarihli Bildirgeye Göre Kadına Yönelik Şiddet

- Kadına yönelik şiddet, ister kamusal alanda ister özel yaşamda meydana gelsin, kadının
- fiziksel,
- ruhsal,
- sosyal,
- cinsel ve ekonomik açıdan zarar görmesine, acı çekmesine neden olan, onurunu zedeleyen,
- temel hak ve özgürlüklerini kullanmasını engelleyerek, özgüvenini yitirmesine
- kadınlara karşı ayrımcılığın sürmesine yol açan bir eylemdir.

Bildirge, hukuki bağlayıcılığa sahip olmadığı halde, kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi açısından içerdiği ilke ve kurallarla, devletlerin iç hukuklarında düzenleme yapılması için itici güç olmuştur. Avusturya'da 1997 yılında, Almanya'da 2002 yılında şiddetle mücadele yasaları (Gewaltschutzgesetz) çıkarılmıştır. Türkiye'de 4320 sayılı "Ailenin Korunmasına Dair Kanun" 14.1.1998 tarihinde kabul edilmiş ve 17.1.1998 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, AB'ye uyum sürecinde 20 Mayıs 2003 tarihinde İş Kanunu'nda yapılan değişiklikle, İş K. 24. maddesinde "*iş yerinde cinsel tacizin*" işçinin iş sözleşmesini derhal fesih edebilmesi için haklı neden oluşturduğu kabul edilmiştir. Bundan başka, kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik şiddetin önlenmesini sağlamak ve faili cezalandırmak üzere Türk Ceza Kanununda, Medeni Kanunda ve Borçlar Kanununda yeni düzenlemeler getirilmiştir.⁷

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu 1994 yılında kabul ettiği 45 sayılı kararlar: "... Kadınlara yönelik şiddetin sebepleri ve sonuçları konusunda bilgi toplamak, şiddetin önlenmesi için çözümler önermek üzere bir **özel raportör** atanmasını kabul etmiştir."⁸

⁷ TCK. 86/3-a,b; 96/2-b; 232. maddeler; TMK. 196; 199; BK Tasarısında "iş yerinde cinsel tacizin" tazminat talep hakkı verdiğiine ilişkin düzenlemede olduğu.

⁸ Prof. Dr. Yakın Ertürk Ağustos 2003 tarihinde 2009 yılına kadar süren BM İnsan Hakları Komisyonu *Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörlüğü* görevine getirilmiştir.

Bildirgede, kadınlara yönelik şiddet, fiziksel şiddet ile sınırlanmamış, *şiddet korkusu nedeniyle kadınları sindiren her türlü eylemi kapsayacak şekilde geniş tutulmuştur*. 1. maddesinde “kadınlara karşı şiddetin tanımı” yapılmış; 2. maddede şiddete ilişkin örnekler verilmiş; 4. maddede ise kadına yönelik şiddetin önlenmesi için *devletlerin sorumluluklarına* ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

Avrupa Konseyinde ve Avrupa Birliğinde 2000’li yıllara kadar “kadının şiddetten korunmasına” dair özel bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak, İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Avrupa Sözleşmesinde (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde) ve Avrupa Konseyi Tavsiye kararlarında kadına karşı şiddeti önlemeye yönelik özel bir düzenleme olmamakla beraber, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde yer alan “işkence yasağı, insanlık dışı ve kötü muamele yasağı ve zorla çalıştırma yasağı” kurallarından hareketle “BM Kadınlara Karşı Şiddetin Önlenmesine İlişkin Bildirge”deki ilkelerle örtüşen kararlar vermiştir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince 30 Nisan 2002 tarihinde kabul edilen Tavsiye Kararında⁹, aile içi şiddetin ve kadına karşı şiddetin önlenmesi yöntemlerine ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Tavsiye Kararında ve ekinde -toplumda bu konuda farkındalık yaratılması; - polis, adli tıp, sosyal hizmetler alanında çalışanların ve yargı mensuplarına konuyla ilgili meslek içi eğitim verilmesi; - şiddet mağdurunun güvenliğinin korunması için sığınaklar açılması, - çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi, -medyanın desteğinin alınmasına ilişkin düzenlenmeler yapılmıştır.¹⁰

2. Dünya Savaşı sonrası Avrupa’da ilkin ekonomik bütünleşme ve güçlenme amacıyla kurulan günümüzdeki adıyla Avrupa Birliğinde; Avrupa Komisyonunun Tavsiye Kararlarında kadına yönelik şiddet konusu *iş yerinde cinsel tacizin önlenmesi* olarak sadece *çalışma yaşamıyla sınırlı olarak* ele alınmıştır.

Avrupa Komisyonu’nun “*İşyerinde Kadın ve Erkeklerin Onurunun Korunması Hakkında 27.11.1991 tarihli Tavsiye Kararı*”nda: ‘İşyerinde cinsel nitelikli istenmeyen davranışın üstün veya astın yapmış olması, cinsel tacizin varlığı bakımından bir farklılık yaratmaz’ denilerek cinsel tacizin önlenmesi ve mağdurun korunmasında izlenmesi gereken ilke ve yöntemlere yer verilmiştir. Ayrıca cinsel tacizin fiziksel veya sözlü ya da sözsüz şekilde gerçekleşebileceğine de dikkat çekilmiştir.

Avrupa Konseyi Parlamenterler Komitesi’nin 1997 yılında aldığı “Avrupa Çapında Kadınlara Karşı Şiddete Sıfır Hoşgörü” kararıyla “*1999 yılının Avrupa Kadınlara Karşı Şiddete Hayır Yılı*” ilan edilmiş ve bu çerçevede bir imza kampanyasının başlatılması önerilmiştir. Bu kararda, *üye devletlerin iç hukuklarında özel düzenlemeler yapması*, böylece cinsiyete dayalı şiddete uğramış kişilerin korunması ve cinsel tacizin önlenmesi öngörülmüştür. Avrupa Konseyinin önerisiyle yapılan izleme toplantılarından sonra hazırlanan Rapor’da olumlu gelişmeler olduğu görülmüştür. Örneğin, Avusturya’da ve Almanya’da aile içi şiddetin önlenmesine dair yasa çıkarılmış, İspanya ve Finlandiya’da Ceza Kanunlarına şiddeti cezalandıran kurallar konulmuştur.

⁹ Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesininin 794. oturumunda kabul edilen “Kadınların şiddete Karşı Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararı Rec(2002) 5.

¹⁰ MOROĞLU Nazan, Uluslararası belgelerde Kadın Erkek Eşitliği, İstanbul Barosu yay., 2005, s. 179-193.

Avrupa Birliği Hukuku çerçevesinde “cinsel taciz” kavramına ilk kez 2002 yılında çıkarılan Yönergede yer verilmiştir. 23 Eylül 2002 tarihinde kabul edilerek 5 Ekim 2002’de AB Resmi Gazetesinde yayınlanan Yönergede:

“*İşyerinde cinsel tacizin ‘erkek ve kadına eşit davranma ilkesine’ aykırı düştüğü ve bu nedenle önlenmesi gerektiği ve bu gibi ayrımcılığın engellenmesi için özellikle işe alınma ve hizmet içi eğitim aşamalarında özen gösterilmesi gerektiği*” kabul edilmiştir. Yönerge yürürlük kuralına göre, içeriğinin üye ülkelerce en geç 5 Ekim 2005 tarihine kadar iç hukuklarına yansıtılması, bu yolda düzenleme yapılması gerekmektedir.¹¹

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesince 28 Haziran 2006 tarihinde kabul edilen “Kadınların Şiddete Karşı Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararında” (R 1512) başta şiddetin önlenmesi, mağdurun korunmasına, yargıçların bu konuda eğitimi için yapılması gereken programlara ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir.

Avrupa Birliğinde 2006 yılı “**aile içi şiddetle mücadele yılı**” ilan edilmiştir.¹²

2008 yılında hem Birleşmiş Milletlerde hem de Avrupa Konseyinde kadına yönelik şiddete son verilmesini sağlamak amacıyla önemli adımlar atılmıştır. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komitesi, kadına yönelik şiddetle mücadele ve mağduru koruma önlemlerini geniş çerçevede ele alan, *bağlayıcı ve yaptırım içeren* bir uluslararası veya Avrupa çapında bir *sözleşme düzenlenmesi çağrısında* bulunmuştur.¹³

Ayrıca, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 19 Haziran 2008 tarihli toplantısında, Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Kaldırılmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine dair Sözleşme ve Bildirgelere gönderme yapılarak “silahlı çatışmalarda (savaş halinde) kadınlara yönelik her türlü cinsel şiddete son verilmesi istenmiştir (R 1820).

Haziran 2009’da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ilk kez bir devleti (Türkiye’nin) aile içi kadına yönelik şiddet konusunda gerekli tedbirleri almamak ve kadın mağduru koruyamamaktan dolayı tazminat ödemesine karar verdi. AİHM’in oybirliği ile verdiği karar, 47 ülke için emsal olacaktır.¹⁴ Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin yaşama hakkını güvenceye alan (2. Madde), işkence ve insanlık dışı ve fena muamele yasağını düzenleyen (3. Madde) ve her türlü ayrımcılığı yasaklayan (14. Madde) üç ayrı maddesinin ihlal edildiğine hükmetti.

¹¹ (Official Journal L 269, 5/10/2002; No.73; P. 0015-0020).

¹² European Council Resolution 1512(2006), Report of the Committee on Equal Opportunities for Women and Men, 28 June 2006.

¹³ http://www.durde.org/index.php?option=com_content&task=view&id=142&Itemid=27

¹⁴ Bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye’de Aile İçi Şiddetle İlgili (Nahide Opuz) Kararı

6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

Bilindiği gibi, Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığının kaldırılmasının ardından Kadın Hükümünde Kararnameyle kurulan **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin acil çözüm bekleyen önemli bir toplumsal sorun olduğunu dikkate alarak**, “Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Tasarısı”nı hazırlatmış ve kadın kuruluşlarından, ilgili kurumlardan görüş ve önerilerini iletmelerini istemiştir.

Kuruluşlar yasa taslağına ilişkin önerilerini Raporlar halinde Bakanlığa iletmışlerdir.¹⁵ “Şiddete son” platformu adı altında 230’den fazla kadın kuruluşu bir araya gelerek yoğun çalışmalar yapmış, önerilerini ve taleplerini Bakanlıkla paylaşmışlardır. Tasarı taslaklarında birbiri ardına değişiklik yapıldıktan sonra, nihayet 24 Şubat 2012 tarihinde TBMM Başkanlığına gönderilmiştir. Konusu itibarıyla Tasarı, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda ayrıntılı olarak görüşülmesi beklenirken TBMM Başkanlığınca tali komisyon olarak gösterilmiştir. Tasarı, TBMM Genel Kurulunda temel yasa niteliğinde görüşülmüş ve **8 Mart 2012 tarihinde 6284 sayılı Kanun olarak yasalaşmıştır.**

6284 sayılı yeni yasa “şiddet mağdurlarının kapsamı açısından”, “şiddetin önlenmesi, koruma kararı verilmesi ve kurumlararası koordinasyon kurulması açılarından” ve “mağdura geçici maddi yardım desteği bakımından” kapsamlı düzenlemeler içermektedir.

Yeni yasanın olumlu yanları olmasına rağmen, eksiklikleri olduğunu, kadın kuruluşlarının, özellikle kadın hukukçuların uygulamada ortaya çıkabilecek aksaklıkların önlenmesine yönelik önerilerinin göz ardı edildiğini de belirtmek gerekir.

Özellikle, 6284 sayılı Kanunun Tasarı halindeyken farklı olan adının değiştirilmiş olması kadın kuruluşlarının ve Mecliste konuya duyarlı milletvekillerinin tepkisini çekmiştir. Bilindiği gibi, Tasarı hazırlandığında adı “**Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunması Yasa Tasarısı**” iken Meclise sevk edilirken adı değiştirmiş ve “Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Tasarısı” haline getirilmiştir.

Tasarının temel dayanağı olan “*Kadına Yönelik Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi*” bu açıdan göz ardı edilmiştir. Asıl olan adı değil, içeriğidir denilebilir. Ancak, kadını BİREY olarak görmeyen bir zihniyeti yansıtan yasanın adında olduğu gibi, uygulamasında da aynı zihniyetin hakim olabileceği endişeleri göz ardı edilmemelidir.

Tasarı bütün partilerin oylarıyla kabul edilmiştir.

Ancak, Meclis görüşmeleri sırasında bir milletvekilinin Tasarı hakkında yaptığı konuşmada “*..kadını koruyorsak, insanı koruyoruz, oysa insanı korumanın birinci önceliği aileyi sağlıklı olarak muhafaza etmektir. Pozitif ayrımcılık uygulamaları boşanmayı kolaylaştıracak, ailenin çabucak dağılmasına sebep olacak uygulamalara dönüştürülmemeli,.. erkeğin otoritesini, egemenliğini kıralım derken, feminizme de davetiye çıkarmamak gerekir...*” sözleri dikkat çekicidir. Bilindiği gibi, bazı milletvekillerinin bu gibi benzer ifadelerine 1998 yılında 4320 sayılı kanunun yasalaşma sürecinde TBMM görüşmelerinde de tanık olmuştuk. O tarihlerdeki TBMM Tutanaklarında yer alan “*...bu tasarı yasalaşırsa ailenin temelini dinamit konmuş olacak...*” sözlerine benzer ifadelerle 2012 yılında da karşılaşmak, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ne denli göz ardı edildiği anlamına gelmektedir.

¹⁵ http://www.tukd.org.tr/dosya/siddetle_mucadele_yasasi_hk.doc

6284 sayılı Kanunun Getirdikleri:

Yeni yasada aşağıdaki hükümler şiddetle mücadelede ve şiddetin önlenmesinde önemli adımlar atılmasını sağlayacak niteliktedir:

- **Amaç:** şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi bulunanları korumak, şiddeti önlemek (md.1/f.1)
- **Kapsam:** herhangi bir ayırım yapmadan, medeni durumlarına bakılmaksızın kadınlar, çocuklar ve aile bireyleri (md.1/f.1)
- **Yasanın uygulanmasında temel ilkeler:**
 - Anayasa, uluslararası sözleşmeler ve özellikle İstanbul Sözleşmesinin esas alınacak olması, (md.1/f.2 a)
 - şiddet mağduruna temel insan haklarına ve kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli destek ve hizmet verilmesi, (md.1/f.2 b)
 - tedbir kararının insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilmesi, (md.1/f.2 c)
 - kadına yönelik şiddetin, cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ve kadının insan haklarını ihlal eden bir tutum olarak tanımlanmış olması, (md.2/f.1 ç)
 - şiddet, ev içi şiddet ve kadına yönelik şiddetin ayrıntılı olarak tanımlanması, (md. 2/f. 1 d)
 - 7 gün 24 saat esasına göre çalışacak şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulacak olması; (md.2 /f.2 f)
 -

Koruyucu tedbir kararları Mülki Amir ve Hakim tarafından verilmekte olup, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bazı tedbirler **kolluk** tarafından da verilebilmektedir.

Mülki Amir tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları;

1. Barınma yeri sağlanması; 2. Geçici maddi yardım yapılması; 3. Rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi; **4. Geçici koruma altına alınması;** 5. Kreş imkânının sağlanması; konularını içermektedir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amirlerince de mülki amir tarafından verilecek koruyucu tedbir kararlarının 1. ve 4. maddelerinde yer alan kararlar alınabilmektedir.

Hakim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları;

1. İş yerinin değiştirilmesi; 2. Kişinin evli olması halinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi; 3. 22/11/2011 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunundaki şartların varlığı halinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması; 4. Korunan kişi bakımından hayati tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin

önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılması halinde ve ilgilinin aydınlatılmış rızasına dayalı olarak 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümlerine göre kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi konularını içermektedir.

Önleyici tedbir kararları ise, yalnızca **hakim** tarafından verilmekte olup, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde tedbirler **kolluk** tarafından da verilebilmektedir.

Hakim tarafından verilecek önleyici tedbir kararları;

- 1. Şiddet uygulayanın korunan kişiye hakaret içeren söz ve davranışlarda bulunmaması,**
- 2. Müşterek konuttan uzaklaştırılması ve konutun korunan kişiye tahsisi,**
- 3. Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve iş yerine yaklaşmaması,**
4. Çocukları ile kişisel ilişkisinin refakatçi eşliğinde yapılması, sınırlanması ya da tümüyle kaldırılması,
- 5. Gerekli görülmesi halinde korunan kişinin, şiddete uğramamış olsa bile yakınlarına, tanıklarına ve kişisel ilişki kurulmasına ilişkin haller saklı kalmak üzere çocuklarına yaklaşmaması,**
6. Korunan kişinin eşyalarına zarar vermemesi, korunan kişiyi iletişim araçlarıyla rahatsız etmemesi,
7. Kanunen taşıma izni verilen silahları kolluğa teslim etmesi, şiddet uygulayan silah taşımaması zorunlu olan bir kamu görevi ifa etse bile zimmetinde bulunan silahı kurumuna teslim etmesi,
8. Korunan kişinin yakınında alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaması, bağımlılığının olması halinde hastaneye yatmak dahil muayene ve tedavisinin sağlanması,
9. Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması ve tedavisinin sağlanması gibi konuları içermektedir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amirlerince de hakim tarafından verilecek önleyici tedbir kararlarının **1.,2.,3. ve 5. maddelerinde** yer alan kararlar alınabilmektedir.

- **İhbar:** Şiddet veya şiddet uygulanma tehlikesinin varlığı hâlinde herkesin bu durumu resmi makam veya mercilere ihbar edebilmesi, (md. 7)
- Koruyucu tedbir kararı verilmesi için, şiddetin uygulandığı hususunda **delil veya belge aranmaması**,(md. 8/f.3)
- **Kolluk personeline Eğitim: Kolluk kuvveti tarafından yapılacak uygulamaların çocuk ve kadının insan hakları ile kadın erkek eşitliği konusunda eğitim almış ve ilgili kolluk birimlerince belirlenmiş sayıda personel tarafından yerine getirilecek olması, (md. 11)**
- **Teknik yöntemlerle takip:** tedbir kararlarının uygulanmasında hâkim kararı ile teknik araç ve yöntemlerin kullanılabilmesi (ancak, kişilerin ses ve görüntüleri dinlenemeyecek, izlenemeyecek ve kayda alınamayacak) (md. 12)
- **Tedbir kararına aykırılık:** kararı ihlal eden hakkında, fiili bir suç oluştursa bile ihlal edilen tedbirin niteliğine göre hâkim kararıyla üç günden on güne kadar **zorlama hapsi** verilmesi, (zorlama hapsinin toplam süresi altı ayı geçemez) (md. 13)
- **Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin kurulması, (md. 14) (Geçici 1.maddeye göre; bu merkezler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Bakanlık tarafından belirlenecek illerde pilot uygulama için kurulacak ve kuruluşları tamamlanıncaya kadar merkezlerin görevlerinin Bakanlığın hangi birimlerince yürütüleceği Bakanlık tarafından belirlenecek.)**
- **Destek hizmetleri:** Şiddet mağduruna ve şiddet uygulayana verilecek destek hizmetlerinin ayrıntılı olarak düzenlenmiş olması, (md. 15)
- **Kurum ve kuruluşlarla koordinasyon,** Bakanlık bünyesinde oluşturulacaktır (md. 16)
- **Bilgilendirme programları:** Şiddetin önlenmesi amacıyla yapılacak bilgilendirme programlarının, TV’lerde çocukların da izleyebileceği saatlerde RTÜK denetiminde yayımlanacak olması, (md. 16/3)
- **Eğitim:** İlköğretim ve ortaöğretim müfredatına, kadının insan hakları ve kadın erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler konulacak olması, (md. 16/ 6)
- **Geçici maddi yardım, nafaka ve sağlık giderleri** (md.17, 18,19)
- **Başvurular, kararların icra ve infazı harca tabi olmaması** (md. 20)
- Bu kanun kapsamında açılacak davalara **Bakanlığın müdahil olabilmesi,** (md. 20/2),
- Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslarla ilgili düzenlemeler altı ay içinde, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Bakanlık tarafından yönetmeliklerle hazırlanacak (md.22),
- Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 4320 sayılı Kanun hükümlerine göre verilen kararların uygulanmasına devam olunması, (md.23/3) 6284 sayılı yasa ile getirilen olumlu gelişmelerdir.

Ancak, henüz hukuksal ve kurumsal alt yapısı tam olarak yapılandırılmadan, kolluk görevlileri, mülki amirler, hakimler ve avukatlar yasa hakkında yeterli derecede bilgi sahibi olmadan, yasanın yürürlüğe girmesiyle kısa sürede sonuç alınması kolay olmayacaktır.

Nitekim Yasanın uygulanmasına ŞÖNİM'lerin çalışma esas ve usullerini ilişkin yönetmelik henüz çıkarılmamıştır. Yasa hazırlığı aşamasında görüş ve önerilerimizi iletirken yasanın Resmi Gazetede ilanından en az üç ay sonra yürürlüğe girmesini ve bu sürede gerekli yönetmelik vs. hukuki düzenlemelerin çıkarılmasını ve kurumsal alt yapının hazırlanmasını ve 4320 sayılı Kanunun da yeni yasanın yürürlük tarihinde yürürlükten kaldırılmasını önermiştik. Bu önerimiz kabul görmemişti.

Uygulamada şiddet mağdurunu yasanın amacına uygun olarak korumakta zorluk yaşanacak hükümler bulunmaktadır. Örneğin, **Yasanın 3. maddesinin 2. fıkrasına göre**, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amiri koruma kararı verebilecektir. **Koruma kararına ilişkin evrakın en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk iş günü içinde mülki amirin onayına sunulması gerekmektedir.** Ancak, **mülkî amir tarafından kırk sekiz saat içinde onaylanmayan tedbirlerin kendiliğinden kalkacağına ilişkin hüküm, uygulamada sorunlar yaşanmasına yol açacak niteliktedir.**

Aynı şekilde, şiddetin önlenmesine yönelik gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk amirinin alabileceği tedbirlere ilişkin kararın da alındığı tarihi takip eden ilk iş günü içinde hakim onayına sunulması gerekiyor. Ancak, hakim tarafından 24 saat içinde onaylanmazsa tedbirlerin kendiliğinden kalkacağı belirtiliyor. Tatil günleri ya da hakim her hangi bir nedenle bulunmaması durumunda bu hüküm **telafisi mümkün olmayan sonuca** yol açabilecektir.

Uygulamada, geçici maddi yardım konusunda sorun yaşanmaktadır. Hakimin geçici maddi yardıma hükmettiği olaylarda Bakanlık bütçesinden ödeme yapılacağı kuralına rağmen kadın, kaymakamlık bünyesindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına yönlendirilmekte, Vakfın böyle bir uygulaması olmaması nedeniyle bir ödeme yapılmamaktadır.

Bu nedenle, yasayı uygulayacak olan kamu kurumu, yargı ve diğer ilgililere yönelik eğitim programlarının acilen hazırlanmasında yarar vardır.

Uzun vadede şiddetin önlenmesi açısından ilköğretim ve ortaöğretim müfredatına toplumsal cinsiyet eşitliğini içeren dersin konulması büyük önem taşımaktadır, bu dersin içeriği belirlenmeli ve gelecek eğitim yılından itibaren yaşama geçirilmelidir.

Sonuç olarak, kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmak için bütün ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğiyle uzun soluklu bir mücadele gerekir.

Sadece hukuk alanında önlemler getirilmekle şiddetin tam anlamıyla önlenmesi mümkün değildir. Kurumlar arası koordinasyon ve toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin hizmet içi eğitim ile şiddetle mücadelede olumlu adımlar atılmasını sağlayacaktır.

Evde önlenemeyen şiddet, çocukları olumsuz etkilemekte ve okulda şiddet olaylarının yaşanmasına yol açmaktadır, bu etkileşim sokağa ve yaşamın her alanına yansımaktadır. Bu nedenle kadına yönelik şiddet bir kadın sorunu olmaktan öte, toplumsal bir sorun olarak ele alınmalı ve çözüm üretilmelidir.

Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemek için;

- şiddetin olumsuz etkileri ve şiddet konusunda **farkındalık yaratmak**, sessizlik çemberinin kırılmasına destek vermek üzere sivil toplum kuruluşlarına, görsel ve yazılı medyaya,
- kanun konusunda bilgilendirme toplantıları düzenlemekte üniversitelere; Barolara; kadın kuruluşlarına, kent konseylerine,
- kanunun amacına uygun uygulanmasında **kolluk kuvvetlerine**; Aile Mahkemelerine, Mülki İdarelere, Adli Tıp Kurumuna, Baroların Adli Yardım Bürolarına,
- mağdura destek programları için sosyal hizmetlere; sendikalara, Bakanlık teşkilatına, kadın danışma-dayanışma merkezlerine,
- şiddete uğrayanın ilk anda koruma altına alınabilmesi, sığınma evleri açılması için öncelikle yerel yönetimlere,
- okul öncesi eğitimden başlayarak eğitimin her kademesinde öğrencilere toplumsal cinsiyet eşitliği, demokrasi, insan hakları konularında duyarlılık, şiddet konusunda farkındalık yaratacak programlara müfredatta yer verilmesi için Milli Eğitim Bakanlığına,
- adeta yaşamın bir parçası haline getirilen TV dizilerinin ve şiddet içeren diğer programların değerlendirilmesi ve kamu spotları hazırlanması için RTÜK'e,
- şiddetin olumsuzluklarını kamuoyuna yansıtmakta medyaya,
- ilgili her kuruma, kadın erkek herkese görev düşmektedir.

Kadına karşı şiddetle, aile içi şiddetle etkin mücadele, ancak devlet kurumlarının, hükümetlerin kararlı tutumu ile uzun yıllardır bu alanda mücadele eden kadın hukukçuların ve kadın kuruluşlarının deneyimlerinin bir araya getirilmesiyle mümkün olabilir. Yasanın uygulanmasında kilit rol oynayacak olan ŞÖNİM'lerle ilgili Yönetmeliğin çok gecikmeyle (17 Mart 2016) çıkarılması aksaklıklara yol açmıştır. Özetle, başvuruları alan ve yasayı uygulayan her kurumda “şiddetin önlenmesi ve 6284 sayılı yasa konusunda” hizmet içi eğitim verilmeli, kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı, “kadına yönelik şiddete ve aile içi şiddete son verme çalışmaları” **kararlı bir devlet politikasıyla** sürdürülmelidir.